

MIEJSKI OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ
W JELENIEJ GÓRZE
58-506 Jelenia Góra, al. Jana Pawła II 7

SPRAWOZDANIE MERYTORYCZNE

Z DZIAŁALNOŚCI
MIEJSKIEGO OŚRODKA
POMOCY SPOŁECZNEJ
W JELENIEJ GÓRZE

za 2022 r.

Jelenia Góra 2023 r.

I. INFORMACJE OGÓLNE

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze realizując w 2022 roku zadania z zakresu polityki społecznej państwa, wydatkował ogółem kwotę **121.152.004,78 zł** (w tym z dotacji Miasta Jelenia Góra 8.649.282,48 zł i ze środków pozabudżetowych PFRON 3.592.484,00 zł). Na kwotę tę składają się koszty świadczeń oraz koszty obsługi Ośrodka. Powyższe zadania określone zostały:

- ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- ustawą z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
- ustawą z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawą z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawą z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
- ustawą z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ustawą z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów,
- ustawą z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin” Za życiem”,
- ustawą z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym,
- ustawą z dnia 5 sierpnia 2022 r. o dodatku węglowym,
- ustawą z dnia 15 września 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw,
- ustawą z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa,
- uchwałą Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023.

Zadania wynikające z wyżej wymienionych aktów prawnych stanowią zadania własne gminy, zadania własne powiatu oraz zadania zlecone z zakresu administracji rządowej. Środki finansowe w wysokości **121.152.004,78 zł** wydatkowano na realizację następujących zadań, w tym;

Rodzaj świadczenia	Kwota (zł)
zasiłki stałe	3.318.307,69
ubezpieczenia zdrowotne za osoby pobierające zasiłki stałe	271.917,93
zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze	1.545.260,28
realizacja wieloletniego programu „Posiłek w szkole i w domu”	1.249.777,70
usługi opiekuńcze w tym specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	1.846.241,90
wynagrodzenie dla opiekunów prawnych z kosztami obsługi	59.801,75
odpłatność za pobyt mieszkańców Jeleniej Góry w domach pomocy społecznej na terenie innych powiatów, w tym koszt przewozu osób starszych do domów pomocy 3.070 zł	6.244.722,10
zapewnienie noclegu, posiłku i niezbędnego ubrania dla osób bezdomnych	1.344.248,00
wydatki z tytułu pobytu osób z miasta Jeleniej Góry w Ośrodku Interwencji Kryzysowej - Smolnik	50.074,30
wydatki z tytułu gotowości przyjęcia samotnych matek do ośrodka wsparcia -Pobiedna	21.617,62
wydatki z tytułu pobytu samotnych matek w ośrodku wsparcia -Pobiedna	58.971,03
wydatki z tytułu pobytu osób z miasta Jeleniej Góry w Schronisku dla Bezdomnych MARKOT	72.436,00
wydatki z tytułu pobytu osób z miasta Jeleniej Góry w Schronisku Samopomocowym Wsparcia - Fundacja ARKA	6.946,00
kolację wigilijną dla najuboższych (PKPS + Schronisko)	8.600,00
prace społecznie-użyteczne	87.983,50
funkcjonowanie Dziennego Domu Pomocy Społecznej	570.864,05
funkcjonowanie Dziennego Domu "Senior+"	512.069,68
Fundusz Pomocowy - Ukraina	8.926.042,90
tłumacz / Ukraina + dodatki /Ukraina	117.519,52
dodatek osłonowy	3.614.336,65
funkcjonowanie Działu Interwencji Kryzysowej (w tym: z przeciwdziałania alkoholizmowi 619.602,30 zł oraz działalności specjalistycznego poradnictwa i ośrodków interwencji kryzysowej 70.774,08 zł)	690.376,38
mieszkania chronione	73.813,44
pomoc dla cudzoziemców	34.800,00
świadczenia dla rodzin zastępczych	2.282.396,90
wynagrodzenia zawodowych rodzin zastępczych	186.414,47
wynagrodzenia i wydatki dotyczące asystentów i koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej	771.689,35
utrzymanie dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	4.569.942,78
ubezpieczenie zdrowotne dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	51.447,60
świadczenia pieniężne z tytułu kontynuowania nauki, zagospodarowania i usamodzielnienia w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wraz z pozostałymi kosztami (637,50 zł)	67.895,50

rehabilitację zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych – (w tym PFRON – 3.085.882,00 zł, środki własne miasta i powiatów – 172.640 zł, programy celowe ze środków PFRON w kwocie 506.602,00 zł)	3.765.124,00
program Aktywny Samorząd - PFRON	30.011,67
świadczenia rodzinne i fundusz alimentacyjny wraz z kosztami obsługi	30.624.769,90
wypłata jednorazowego świadczenia w wysokości 4 tys. zł „Za życiem”	12.372,00
ubezpieczenia zdrowotne za osoby pobierające wybrane świadczenia rodzinne	937.823,32
świadczenia wychowawcze 500+ wraz z kosztami obsługi	26.971.632,43
dodatek wychowawczy dla rodzin zastępczych 500+, wraz z kosztami obsługi	261.352,72
dodatek wychowawczy w wysokości świadczenia wychowawczego w placówkach opiekuńczo-wychowawczych 500+, wraz z kosztami obsługi	251.561,96
pobyt dzieci w zakładach opiekuńczo-leczniczych	41.168,50
opłatek Maltański	4.999,50
szkolenie „Superwizyjne” i podnoszenie kwalifikacji dla pracowników socjalnych	6.000,00
paczki dla dzieci	5.800,65
pokrywanie kosztów wydawania decyzji w sprawie świadczeniobiorców innych niż ubezpieczeni, korzystających z pomocy społecznej	6.173,76
fundusz Covid-19 - dodatek węglowy i dodatek do „innych źródeł ciepła”	13.000.730,28
pozostała działalność - dodatki węglowe	49.891,05
koszty utrzymania MOPS z tytułu realizacji zadań własnych i zleconych	6.526.078,02

II. ZADANIA WŁASNE GMINY

Działając na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze wykonywał zadania własne gminy, do których należy m.in.:

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
- opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
- sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym,
- dożywianie dzieci i osób dorosłych,
- organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania,

- kierowanie do domów pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tych domach,
- praca socjalna.

Powyższe świadczenia przyznawane były osobom i rodzinom spełniającym przesłanki ogólne określone w art. 7 i 8 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, jak również przesłanki szczegółowe, wymagane w przypadku poszczególnych rodzajów świadczeń.

Podstawowym kryterium oceny zasadności przyznania konkretnej formy pomocy społecznej jest trudna sytuacja życiowa danej osoby lub rodziny, wynikająca z co najmniej jednej okoliczności wskazanej w art. 7 wymienionej ustawy, a w przypadku świadczeń pieniężnych także uzyskiwanie miesięcznego dochodu nie przekraczającego kwot określonych w art. 8 ustawy, tj. tak zwanego kryterium dochodowego. Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2015 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej w 2022 r. kryterium dochodowe dla osoby samotnie gospodarującej wynosiło 776,00 zł, natomiast dla osoby w rodzinie 600,00 zł. Maksymalna kwota zasiłku stałego została określona w wysokości 719,00 zł.

Ustawa o pomocy społecznej szczegółowo reguluje postępowanie w sprawie przyznawania świadczeń. Na podstawie art. 106 ust. 1 i 4 ustawy przyznanie świadczeń z pomocy społecznej i odmowa ich przyznania następuje w formie decyzji administracyjnej, która wydawana jest po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego. Wywiad ten przeprowadza się w celu ustalenia sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej osób i rodzin. Przeprowadzaniem wywiadów zajmują się pracownicy socjalni w Działach Pomocy Środowiskowej I i II. Dokonują oni oceny sytuacji osobistej potencjalnego świadczeniobiorcy pod względem istniejących trudności życiowych, a także ustalają potrzebne w związku z tym działania oraz możliwe sposoby pomocy. Obowiązkiem pracownika socjalnego jest stwierdzenie stanu faktycznego danego podopiecznego oraz szeroko pojęta analiza jego sytuacji i udzielenie mu potrzebnego wsparcia.

W ramach realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej, w 2022 r. pomoc finansową, w naturze i usługach przyznano decyzją 1.735 osobom, a łączny koszt świadczeń wyniósł 14.578.853,47 zł. W kwocie tej uwzględniono wydatkowanie środków finansowych na niżej wymienione zadania:

Lp.	Rodzaj świadczenia	Kwota (zł)
1.	zasiłki stałe	3.318.307,69
2.	zasiłki i pomoc w naturze (w tym: środki własne miasta <u>zasiłki celowe</u> w wysokości 625.275,50 zł, dotacja z budżetu państwa <u>zasiłki okresowe</u> w wysokości 919.984,78 zł),	1.545.260,28
3.	usługi opiekuńcze	1.302.199,40
4.	specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	544.042,50
5.	programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023	1.249.777,70
6.	składki na ubezpieczenie zdrowotne	271.917,93
7.	wynagrodzenie dla opiekunów prawnych	58.924,67

8.	wynagrodzenie dla kuratorów	11.971,20
9.	opłaty za pobyt mieszkańców Jeleniej Góry w domach pomocy społecznej	6.241.652,10
10.	pomoc dla cudzoziemców	34.800,00

Zasiłki stałe, które przysługują osobom niezdolnym do pracy z powodu wieku lub orzeczonej całkowitej niezdolności do pracy i nie posiadającym uprawnień do świadczeń z ubezpieczenia społecznego, w 2022 r. przyznano 576 klientom Ośrodka na łączną kwotę 3.318.307,69 zł.

W okresie sprawozdawczym Ośrodek opłacał **składki na ubezpieczenie zdrowotne** dla 503 osób pobierających zasiłek stały na kwotę 271.917,93 zł.

Zasiłki okresowe przysługują w szczególności ze względu na bezrobocie, długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, możliwość nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego. W roku sprawozdawczym pomoc taką otrzymało 426 osób na łączną kwotę 919.984,78 zł. Gwarantowana kwota zasiłku okresowego ustalona była w wysokości 50% różnicy między kryterium dochodowym ustalonym przepisami ustawy, a własnym dochodem. Wypłacono 2.440 świadczeń, a średnia wysokość zasiłku okresowego wyniosła 377,04 zł.

Zasiłek celowy może być przyznany w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków, leczenia, opału, odzieży i innych niezbędnych przedmiotów użytku domowego. Tą formą pomocy w 2022 r. objęto 642 osoby na łączną kwotę 499.835,50 zł (625.275,50 zł – 22.000,00 zł zdarzenia losowe – 103.440,00 zł pogrzeby).

Ustawa o pomocy społecznej daje możliwość przyznania **specjalnego zasiłku** w sytuacjach szczególnych, tj. takich, kiedy nie są spełnione wymogi w zakresie dochodów własnych lub też brak jest kryterium przyczynowości. W okolicznościach sprawy musi wystąpić jakaś szczególna sytuacja, która uzasadniałaby przyznanie takiej pomocy. W okresie sprawozdawczym tą formą pomocy objęto 139 osób na kwotę 94.531,72 zł. Zasiłki zostały przyznane głównie dla emerytów i rencistów, którzy z własnych świadczeń rentowych niewiele przekraczających ustalony próg dochodowy, nie są w stanie zabezpieczyć niezbędnych potrzeb życiowych.

Ponadto opłacono 23 osobom (które przekraczają 150% kryterium dochodowego i nie kwalifikują się do pomocy w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”, a ich sytuacja osobista i zdrowotna wymaga objęcia pomocą w tej formie) **posiłki w stołówkach szkolnych i jadalniach** na kwotę 17.355,20 zł.

Szczegółową analizę świadczeń udzielonych w formie zasiłków celowych przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Rodzaj świadczenia	Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie	Liczba świadczeń	Koszt świadczeń w zł	Średnia wysokość świadczenia w zł
1.	na opał	61	73	29.438,07	403,26

2.	na odzież, obuwie, bielizna, pościel	141	236	26.102,00	110,60
3.	na wydatki mieszkaniowe	250	1.190	155.277,12	130,48
4.	na zaspokojenie niezbędnych potrzeb, cele wskazane we wniosku	173	329	84.026,72	255,40
5.	na leki	260	672	93.105,07	138,55
6.	zasiłki celowe specjalne	139	377	94.531,72	250,75
7.	na posiłki (powyżej 150% kryterium dochodowego)	23	1.739	17.355,20	9,98

Uwaga: Liczba osób, którym przyznano zasiłki celowe nie sumuje się, ponieważ jedna osoba mogła korzystać z różnych form pomocy lub z tym samych form - kilkukrotnie.

W okresie sprawozdawczym **na pokrycie skutków zdarzenia losowego** 3 uprawnionym rodzinom przyznano 5 świadczeń na kwotę 22.000,00 zł.

Natomiast na **pokrycie kosztów pochówku** dla 30 osób wydatkowano kwotę 103.440,00 zł.

W 2018 r. weszła w życie Uchwała Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu” Posiłek **w szkole i w domu**” na lata 2019-2023. W okresie sprawozdawczym pomocą w tej formie objęto 976 osób na kwotę 1.249.777,70 zł. W tej liczbie z posiłku skorzystało 439 osób (w tym: 97 dzieci do 7 roku życia, 167 dzieci do ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej lub ponadpodstawowej i 183 osoby dorosłe) oraz 583 osoby, które otrzymały zasiłek na zakup posiłku lub żywności (w tym: 28 dzieci do 7 roku życia, 52 dzieci do ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej lub ponadpodstawowej i 505 osób dorosłych). Ponadto w 2022 r. tutejszy Ośrodek objął pomocą w formie opłacenia obiadów bez rozpatrywania sytuacji rodziny (bez wywiadu środowiskowego) troje dzieci, które zostały zgłoszone przez pedagogów szkolnych.

Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania, były dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności osób ich wymagających. W formie usług opiekuńczych objęto pomocą 293 osoby na kwotę 1.294.450,60 zł, a w formie specjalistycznych usług opiekuńczych - 1 osobę na kwotę 7.748,80 zł.

Pomocą w formie przyznania **specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi** objęto 31 dzieci na kwotę 544.042,50 zł.

W okresie sprawozdawczym Ośrodek wnosił również opłatę za pobyt mieszkańców Jeleniej Góry w **domach pomocy społecznej** znajdujących się na terenie innych gmin. Osoby te wymagały całodobowej opieki, a pomoc w formie usług opiekuńczych nie zaspokajała potrzeb w tym zakresie. Świadczeniami w tej formie w 2022 roku objętych były 171 osób na łączną kwotę 6.241.652,10 zł. Ponadto zorganizowano i opłacono przewóz 2 osób do domu pomocy społecznej na łączną kwotę 3.070,00 zł. Wskazać również należy, iż mieszkańcy Jeleniej Góry w okresie sprawozdawczym byli kierowani i umieszczani w Domu Pomocy Społecznej „Pogodna Jesień” w Jeleniej Górze, który jest domem gminnym, przeznaczonym dla osób w podeszłym wieku. W roku 2022 świadczeniami w tej formie objęto 124 osoby.

Najczęstsze powody przyznania świadczeń z pomocy społecznej skorelowane z ubóstwem spośród uwzględnionych przez ustawodawcę piętnastu przesłanek uzasadniających przyznanie świadczeń przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Rodzaj przesłanki uprawniającej do świadczenia	Ilość świadczeń
1.	długotrwała lub ciężka choroba	1.012 rodzin
2.	niepełnosprawność	789 rodzin,
3.	bezrobocie	376 rodzin
4.	bezdомność	174 rodziny
5.	bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	151 rodzin

Jedną z dysfunkcji uprawniającą do otrzymania świadczenia z pomocy społecznej jest **bezdомność**. Osobom bezdomnym Ośrodek zapewnia pomoc w formie schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania. W okresie sprawozdawczym pomoc finansową w postaci zasiłków stałych, okresowych, celowych oraz w formie dożywiania otrzymało 117 osób bezdomnych. Decyzją administracyjną w formie tymczasowego schronienia przyznano osobom pomoc zgodnie z poniższą tabelą.

Lp.	Miejsce schronienia dla osoby bezdomnej	Ilość decyzji
1.	w Schronisku dla Osób Bezdomnych w Jeleniej Górze	dla 91 mężczyzn
2.	w Schronisku dla Osób Bezdomnych z usługami	dla 21 mężczyzn
3.	opiekuńczymi w Jeleniej Górze	
4.	w Schronisku dla Osób Bezdomnych MARKOT w Wałbrzychu	dla 6 kobiet i 1 mężczyzny
5.	w Schronisku Samopomocowym Wsparcia - Fundacja ARKA w Krzywej	dla 1 kobiety
6.	w Schronisku dla Osób Bezdomnych MARKOT w Kędzierzynie-Koźlu	dla 1 kobiety

Objęto 34 osoby pomocą w formie pobytu w **Środowiskowym Domu Samopomocy** typu A w Jeleniej Górze.

Na podstawie art. 53a ustawy o pomocy społecznej, a w oparciu o postanowienia Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze wypłacono wynagrodzenie dla 13 **opiekunów prawnych** na łączną kwotę 58.924,67 zł. Na podstawie postanowień Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze przyznających wynagrodzenie za sprawowanie kurateli wypłacono dla 2 **kuratorów** kwotę 11.971,20 zł.

Na podstawie art. 91 i 92 ustawy o pomocy społecznej tutejszy Ośrodek wypłacił dla jednej pięcioosobowej rodziny, której Szef Urzędu ds. Cudzoziemców przyznał **ochronę uzupełniającą**, pomoc dla cudzoziemców na utrzymanie i naukę języka polskiego w łącznej wysokości 34.800,00 zł.

W okresie sprawozdawczym, realizując zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej, wydano **8.927 decyzji administracyjnych**.

Pomoc obywatelom Ukrainy

Zgodnie z art. 29 i 30 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, obywatelom Ukrainy przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, którego pobyt na terytorium RP jest uznany za legalny i który został wpisany do rejestru PESEL, mogą być przyznawane świadczenia pieniężne i niepieniężne na zasadach i w trybie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

W związku z konfliktem zbrojnym na Ukrainie udzielono pomocy obywatelom Ukrainy w formie:

- zasiłków stałych dla 20 osób na kwotę 36.909,58 zł,
- zasiłków okresowych dla 42 rodzin na kwotę 48.899,18 zł,
- zasiłków celowych dla 2 rodzin na kwotę 1.710,00 zł,
- opłacenia składki zdrowotnej dla 19 osób na kwotę 3.377,73 zł,
- opłacenia pobytu w Domu Pomocy Społecznej „Pogodna Jesień” dla 1 osoby na kwotę 31.038,13 zł,
- opłacenia doraźnie lub na podstawie decyzji administracyjnej:
 - dla 302 dzieci – posiłków w szkole;
 - dla 58 dzieci – wyżywienia w przedszkolu;

na łączną kwotę 151.121,40 zł.

Na podstawie art. 31 wyżej cytowanej specustawy przyznano dla 3.293 osób jednorazowe świadczenie pieniężne w wysokości 300 zł na osobę na kwotę 987.900,00 zł.

Ponadto 387 osobom udzielono bezpłatnej pomocy psychologicznej w formie indywidualnej i grupowej. Koszt tego zadania wyniósł 34.067,40 zł.

W okresie sprawozdawczym, realizując zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej, a przyznanych obywatelom Ukrainy wydano **300 decyzji administracyjnych**.

W **Dziale Pomocy Środowiskowej I** oraz **Dziale Pomocy Środowiskowej II** jest 36 etatów na stanowisku pracownika socjalnego. Zgodnie z brzmieniem art. 110 ust. 11 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej ośrodek pomocy społecznej powinien zatrudniać pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2 tys. mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. Obecnie Ośrodek nie spełnia tego wymagania. Osoby zatrudnione na stanowisku pracownika socjalnego dokonują oceny sytuacji osobistej potencjalnych świadczeniobiorców pod względem istniejących trudności życiowych, a także ustalają potrzebne w związku z tym działania oraz możliwe sposoby pomocy. Ustawa o pomocy społecznej szczegółowo reguluje postępowanie w sprawie przyznawania świadczeń. Ponadto art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa umożliwił przyznawanie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych, na zasadach i w trybie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, obywatelom Ukrainy przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny na podstawie tejże ustawy i który został wpisany do rejestru PESEL.

Przyznanie świadczeń z pomocy społecznej i odmowa ich przyznania następuje na podstawie art. 106 ust. 1 i 4 ustawy o pomocy społecznej w formie decyzji administracyjnej, która wydawana jest po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego. Wywiad ten przeprowadza się w celu ustalenia sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej osób i rodzin. Przeprowadzaniem wywiadów w tym zakresie zajmują się pracownicy socjalni, których zadaniem jest stwierdzenie stanu faktycznego danego beneficjenta oraz szeroko pojęta analiza jego sytuacji i udzielenie mu niezbędnego wsparcia.

W okresie sprawozdawczym zastosowanie miał art. 15o ust. 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz obowiązywało Zarządzenie nr 7/2020 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze z dnia 16 marca 2020 r. w sprawie zmiany organizacji pracy pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze świadczących pracę w terenie oraz sposobu przeprowadzania rodzinnego wywiadu środowiskowego w związku z przeciwdziałaniem rozprzestrzenianiu się COVID-19, na podstawie których zmieniona została organizacja pracy, m.in. pracowników socjalnych.

W okresie wzrostu zachorowań i zwiększonego zagrożenia epidemicznego wywiady środowiskowe nie były przeprowadzane w miejscu zamieszkania beneficjentów. Wyjątkiem były sytuacje, gdzie niezbędna była osobista wizyta pracownika w środowisku np. w przypadku przyznania usług opiekuńczych lub weryfikacji zgłoszonych nieprawidłowości w rodzinie. W celu rozeznania sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej osoby samotnie gospodarującej lub osób w rodzinie ubiegających się o przyznanie pomocy społecznej pracownik socjalny przeprowadzał rodzinny wywiad środowiskowy poprzez rozmowę telefoniczną lub przy użyciu innego środka porozumiewania się na odległość. Wnioski oraz niezbędne dokumenty i oświadczenia interesanci składali do MOPS w Jeleniej Górze elektronicznie, za pośrednictwem operatora pocztowego lub do skrzynki podawczej umieszczonej przed wejściem do siedziby Ośrodka. Kwestionariusz rodzinnego wywiadu środowiskowego wypełniany był na podstawie informacji uzyskanych telefonicznie, dokumentów i oświadczeń przekazanych przez stronę w sposób określony powyżej oraz informacji pozyskanych przez pracownika socjalnego z urzędu.

W okresie sprawozdawczym pracownicy socjalni przeprowadzili **4.987 wywiadów środowiskowych** w celu ustalenia uprawnień do świadczeń z pomocy społecznej, w tym 60 wywiadów dla innych instytucji. Ponadto pracownicy socjalni przeprowadzali na potrzeby Działu Świadczeń Rodzinnych wywiady środowiskowe w ramach prowadzonych postępowań ustalających uprawnienia do zasiłku dla opiekuna, specjalnego zasiłku opiekuńczego oraz świadczenia pielęgnacyjnego. W okresie sprawozdawczym przeprowadzono 69 wywiadów w tym zakresie.

Na podstawie art. 107 ust. 3a oraz 3b ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej oraz „Ogólnych zasad postępowania przy zapewnieniu przez Policję asysty pracownikowi socjalnemu przeprowadzającemu rodzinny wywiad środowiskowy lub świadczącemu pracę socjalną w środowisku” ustalonych w dniu 3 sierpnia 2016 roku pomiędzy Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej a Komendantem Głównym Policji, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze w okresie sprawozdawczym dla jednego pracownika socjalnego wnioskował o **zapewnienie asysty Policji przy przeprowadzaniu czynności służbowych,**

w tym rodzinnego wywiadu środowiskowego, z uwagi na możliwość wystąpienia zachowań agresywnych w stosunku do pracownika.

Jednym z narzędzi pracy pracowników socjalnych jest **kontrakt socjalny**, będący pisemną umową zawartą z osobą ubiegającą się o pomoc, określającą uprawnienia i zobowiązania stron umowy, w ramach wspólnie podejmowanych działań zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny. W 2022 r. zawarto 75 kontraktów socjalnych (72 dot. część A, 3 dot. część B) z osobami korzystającymi ze świadczeń z pomocy społecznej. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej udzielał także pomocy niematerialnej w formie **poradnictwa i pracy socjalnej**, świadczonej przez pracowników socjalnych w Dziale Pomocy Środowiskowej I oraz Dziale Pomocy Środowiskowej II. Praca socjalna jest działalnością zawodową, mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie, poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

W 2022 r. pomocą niematerialną w formie **pracy socjalnej** objęto 3.285 osób w 2.168 rodzinach z terenu Jeleniej Góry, natomiast poradnictwem specjalistycznym objęto łącznie 404 osoby z 207 rodzin. W ramach prowadzonej pracy socjalnej, na podstawie art. 29 ust. 3 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego, pracownicy socjalni występowali do sądu z wnioskami o przyjęcie bez zgody do szpitala psychiatrycznego osób chorych psychicznie, których dotychczasowe zachowanie wskazywało na to, że nieprzyjęcie do szpitala spowoduje znaczne pogorszenie ich stanu zdrowia psychicznego, bądź osób, które są niezdolne do samodzielnego zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych, a uzasadnione jest przewidywanie, że leczenie w szpitalu psychiatrycznym przyniesie poprawę ich stanu zdrowia. Z kolei na podstawie art. 39 ust. 1 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego pracownicy socjalni zajmowali się również kierowaniem do sądu wniosków dotyczących wydania postanowienia o potrzebie umieszczenia osoby w domu pomocy społecznej bez jej zgody w przypadku, gdy osoba wymagająca skierowania do domu pomocy społecznej, ze względu na swój stan zdrowia, nie jest zdolna do świadomego wyrażenia na to zgody lub w przypadku, gdy na skutek choroby psychicznej nie wyraża zgody na skierowanie do placówki, a brak opieki zagraża jej życiu. Ponadto pracownicy socjalni kierowali do sądu wnioski o podjęcie działań w trybie art. 109 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy w przypadkach, gdy stwierdzono zagrożenie dobra dziecka przebywającego w rodzinie. W 2022 roku wystąpiono z 50 wnioskami w powyższych sprawach.

W ramach **Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014–2020**, współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym, Podprogram 2021, pracownicy socjalni MOPS w Jeleniej Górze kwalifikowali osoby do pomocy żywnościowej wydając w okresie sprawozdawczym skierowania do organizacji partnerskiej o zasięgu lokalnym. W okresie od stycznia do czerwca 2022 r., wydawano skierowania dla osób z rodzin znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji, spełniających przesłanki wskazane w art. 7 ustawy o pomocy społecznej, których dochód nie przekraczał 220% odpowiedniego kryterium dochodowego uprawniającego do korzystania z pomocy społecznej. Łącznie w ramach Podprogramu 2021 w okresie od stycznia do czerwca 2022 r. wydano 791 skierowań dla 1.155 osób, w tym 186 osób z Ukrainy przebywających w zbiorowych miejscach zakwaterowania. W związku z nadzwyczajną sytuacją spowodowaną zagrożeniem epidemiologicznym, oraz zaktualizowanymi Wytycznymi Instytucji Zarządzającej (MRiPS) dla Instytucji Pośredniczącej

i beneficjentów dotyczącymi działań realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020, w celu minimalizacji ryzyka zarażenia kwalifikowanie osób najbardziej potrzebujących do pomocy żywnościowej odbywało się również na podstawie przeprowadzonego wywiadu telefonicznego lub z wykorzystaniem innych dostępnych środków komunikacji elektronicznej.

W okresie sprawozdawczym Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze nadal podejmował działania w zakresie zapewnienia pomocy osobom, wymagającym wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się **choroby zakaźnej COVID-19** wywołanej wirusem SARS-COV-2. Do końca lutego Wydział Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu przekazywał do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze zgłoszenia dokonane poprzez aplikację Kwarantanna domowa – platforma „**Pomoc dla potrzebujących**”, gdzie osoby przebywające w kwarantannie domowej zgłaszały potrzeby m.in. tj. kontakt z psychologiem lub z pracownikiem socjalnym, dostarczenie art. żywnościowych lub posiłku. W okresie sprawozdawczym rozpoznano zgłoszenia 7 osób, dokonane poprzez aplikację Kwarantanna domowa poprzez nawiązanie kontaktu telefonicznego z osobami zgłaszającymi potrzebę udzielenia pomocy. W okresie sprawozdawczym wszystkim osobom przebywającym w kwarantannie domowej/izolacji domowej udzielano również poradnictwa o sposobach pokonania trudności z wykorzystaniem własnych zasobów oraz możliwości występujących w lokalnym środowisku.

W okresie sprawozdawczym, realizując zadania wynikające z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. **o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie** oraz „Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta Jelenia Góra na lata 2021-2025”, pracownicy socjalni współpracowali ze szkołami i pedagogami szkolnymi, z Policją i Strażą Miejską oraz z Sądem, kuratorami sądowymi i podmiotami działającymi w obszarze ochrony zdrowia. Ponadto pracownicy socjalni brali udział w 788 posiedzeniach grup roboczych powołanych przez Zespół Interdyscyplinarny w Jeleniej Górze. W sytuacjach wymagających pilnego działania, głównie w związku z przemocą domową, pracownicy socjalni w 25 przypadkach wszczęli **procedurę „Niebieska Karta”**.

Pracownicy socjalni MOPS w Jeleniej Górze na wniosek Policji, Straży Miejskiej i innych służb oraz na podstawie anonimowych zgłoszeń 212 razy podejmowali czynności w zakresie rozeznania sytuacji pod kątem występowania przemocy w 158 rodzinach. W okresie sprawozdawczym pracownicy socjalni podjęli czynności wobec 467 osób z 174 rodzin objętych **procedurą „Niebieskie Karty”**. W indywidualnych przypadkach zajmowali się organizowaniem pomocy medycznej, psychologicznej, prawnej, zawodowej i socjalnej dla ofiar przemocy w rodzinie. Podjęto 71 takich działań w 48 rodzinach. Ponadto rodziny tego wymagające otrzymywały pomoc w formie poradnictwa. W 2022 r. poradnictwa socjalnego udzielono 82 osobom z problemem przemocy w rodzinie, natomiast poradnictwa zawodowego i rodzinnego 148 osobom. W oparciu o § 5 pkt. 11 Regulaminu Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Miasta Jeleniej Góry pracownicy socjalni 365 razy w 133 rodzinach prowadzili monitoring dalszego funkcjonowania rodzin po zakończeniu procedury NK.

Istotną pomocą świadczoną na rzecz dzieci z rodzin najuboższych oraz rodzin dysfunkcyjnych było coroczna **organizacja wypoczynku letniego**. W 2022 roku w zakresie organizacji

wypoczynku letniego Ośrodek podjął współpracę z Caritas Diecezji Legnickiej i wytypował do udziału w wypoczynku letnim 30 dzieci z rodzin korzystających z pomocy społecznej.

W oparciu o art. 17 ust. 2 pkt. 3a ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej pracownicy socjalni MOPS w Jeleniej Górze w okresie sprawozdawczym opracowali i realizowali dwa **projekty socjalne** pod nazwą: „**Mikołaj dzieciom**” oraz „**Oplatek Maltański**”.

Projekt socjalny „**Mikołaj dzieciom**” skierowany był do 50 dzieci w wieku od 6 do 12 lat. Przedsięwzięcie (zabawa mikołajkowa) zostało zrealizowane dnia 09.12.2022 r. w siedzibie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze (sala konferencyjna). Realizacja działań odbyła się w szczególnym czasie, czyli w okresie pandemii COVID-19, jednakże zachowane zostały wszelkie zasady bezpieczeństwa. Koszt upominków dla dzieci został pokryty ze środków własnych Miasta Jelenia Góra w wys. 5.800,65 zł oraz wsparcia finansowego sponsorów, tj. Simet S.A. w Jeleniej Górze - 1.500,00 zł, ZORKA sp. z o.o. w Jeleniej Górze – 1.000,00 zł. Pomoc rzeczowa oraz gadzety promocyjne zostały przekazane przez Jeronimo Martens Polska S.A. oraz lokalne firmy.

Projekt socjalny „**Oplatek Maltański**” został zorganizowany przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze we współpracy z Suwerennym Rycerskim Zakonem Szpitalników św. Jana Jerozolimskiego Zwanym Rodyjskim i Maltańskim w Polsce po raz szósty w dniu 15.12.2022 r. Działania adresowane były do 50 osób objętych wsparciem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, w tym osób samotnych, starszych i niepełnosprawnych. Wydarzenie corocznie objęte jest honorowym patronatem przez JE ks. Biskupa Andrzeja Siemieniewskiego, Prezydenta Zakonu Polskich Kawalerów Maltańskich Pana Jerzego Bauera oraz Prezydenta Miasta Jeleniej Góry, Pana Jerzego Łuźniaka. Celem uroczystości jest podtrzymanie tradycji wigilijnej, integracja uczestników, a przede wszystkim sprawienie im radości. Spotkanie ma szczególne znaczenie dla seniorów, osób niepełnosprawnych i/lub samotnych, które poprzez podjęte działania mają możliwość odczucia rodzinnej atmosfery Świąt Bożego Narodzenia. Osoby te otrzymują wsparcie rzeczowe przygotowane przez pracowników socjalnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze, które zakupione jest dzięki wsparciu Miasta Jelenia Góra oraz darczyńców. W 2022 r. powrócono do tradycyjnej formy uroczystości. Kolacja wigilijna w ramach projektu „Oplatek Maltański” została zorganizowana w Pałacu Staniszków w Staniszowie. Projekt „Oplatek Maltański” został częściowo sfinansowany ze środków własnych Miasta Jelenia Góra w wys. 4.999,50 zł. Pozostałe koszty zostały pokryte z wkładu finansowego Suwerennego Rycerskiego Zakonu Szpitalników Świętego Jana Jerozolimskiego zwanego Rodyjskim i Maltańskim w ramach ogólnopolskiej akcji charytatywnej oraz zaprzyjaźnieni darczyńcy

W okresie sprawozdawczym Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze wspólnie z Zarządem Okręgowym Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze zorganizował w dniu 10 grudnia 2022 roku cykliczne spotkanie wigilijne „**Pomoc w potrzebie-Wigilia 2022**” dla 50 najuboższych mieszkańców Miasta Jelenia Góra, aby mogli oni poczuć klimat Świąt Bożego Narodzenia. Uroczysta kolacja odbyła się w restauracji „Skalka” w Jeleniej Górze, podczas której uczestnikom spotkania przekazano paczki świąteczne z artykułami spożywczymi niezbędnymi do przygotowania kolacji wigilijnej, słodyczami i drobnymi upominkami. Na ten cel Miasto Jelenia Góra przeznaczyło kwotę 6.600,00 zł.

Ponadto pracownicy socjalni, jak co roku, współpracowali z Bursą Szkolną nr 1 w Jeleniej Górze przy organizacji czternastej edycji działania pod nazwą „**Wielka Paka dla Dzieciaka**”. Dzięki zaangażowaniu pedagogów i młodzieży z Bursy oraz jeleniogórskich szkół Św. Mikołaj trafił po raz kolejny do domów najbardziej potrzebujących dzieci wskazanych przez pracowników socjalnych i obdarował je prezentami. W 2022 r. w ten sposób obdarowanych zostało 50 dzieci.

W okresie zimowym pracownicy socjalni, wspólnie ze Strażą Miejską i Policją cyklicznie patrolują miejsca, w których mogą przebywać osoby bezdomne, takie jak przystanki, pustostany, ogródki działkowe, węzły ciepłownicze. Informują o możliwości skorzystania ze schronienia w schronisku, noclegowni i ogrzewalni na terenie miasta, a także udzielają niezbędnej pomocy w tym zakresie. Jak co roku przeprowadzony został program pn. „**ZIMA 2021/22**” i „**ZIMA 2022/23**”, koordynowany przez MOPS we współpracy z Komendą Miejską Policji, Strażą Miejską w Jeleniej Górze oraz Towarzystwem Pomocy im. św. Brata Alberta Koło Jeleniogórskie.

W okresie sprawozdawczym Dział Pomocy Środowiskowej I oraz Dział Pomocy Środowiskowej II realizował zadania zlecone gminie na rzecz **obywateli Ukrainy** w ramach art. 13 oraz art. 31 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa tj. świadczenie pieniężne na zakwaterowanie i wyżywienie obywateli Ukrainy oraz jednorazowe świadczenie pieniężne w wys. 300 zł. Od marca do grudnia 2022 r. wpłynęło 2.050 wniosków o wypłatę jednorazowego świadczenia pieniężnego w wys. 300 zł dla 3.293 osób na łączną kwotę 987.900,00 zł. Natomiast o świadczenie pieniężne na zakwaterowanie i wyżywienie obywateli Ukrainy w wys. 40 zł, zostało złożonych 1.802 wnioski i z tego tytułu wypłacono kwotę 7.133.960,00 zł. Kwotę 804.182,90 zł wydatkowano na inne cele związane z pomocą obywatelom Ukrainy (zasiłki celowe, okresowe, stałe, pomoc psychologiczna, posiłki, składki zdrowotne, domy pomocy, rodziny zastępcze i świadczenia rodzinne).

Kolejnym realizowanym przez Dział Pomocy Środowiskowej I i II zadaniem zleconym były postępowania w ramach przyznania **dotatku dla gospodarstw domowych** na podstawie art. 24 ustawy z dnia 15 września 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach **w zakresie niektórych źródeł ciepła** w związku z sytuacją na rynku paliw. Pracownicy prowadzący postępowania u poszczególnych osób ubiegających się o świadczenie przeprowadzali wywiad środowiskowy celem stwierdzenia zamieszkiwania w odrębnych lokalach, potwierdzenia wskazanego we wniosku głównego źródła ciepła i wykorzystywanego paliwa i/lub w przypadku występowania wątpliwości dotyczących gospodarstwa domowego wnioskodawcy. Ponadto dokonywali weryfikacji zgłoszenia lub wpisania źródła ciepła do Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków, o której mowa w art. 27a ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz centralnej ewidencji emisyjności budynków. W okresie sprawozdawczym przyjęto 1.015 wniosków o przyznanie przedmiotowego świadczenia, pozytywnie rozpatrzono 797 wniosków, a wypłaty z tyt. przyznanych dotatków dokonano łącznie na kwotę 1.175.000,00 zł.

Dział Interwencji Kryzysowej, Przeciwdziałania Przemocy i Uzależnieniom swoim działaniem obejmował Miasto Jelenią Górę, a osoby wymagające pomocy mogły skorzystać ze wsparcia psychologów, pedagogów, instruktora terapii uzależnień i radcy prawnego. W roku

sprawozdawczym pracownicy Działu promowali działania na rzecz mieszkańców biorąc udział w szkoleniach, warsztatach oraz wykładach, podczas których informowali o możliwości korzystania z dostępnych form wsparcia. W okresie od 01.01.2022r. do 31.12.2022 r. z usług Działu skorzystało ogółem 366 osób. Przy obliczeniach statystycznych, zgodnie z dziennymi rejestrami prowadzonymi w Dziale oraz oświadczeniami osób, podano rzeczywistą liczbę osób korzystających w okresie sprawozdawczym z kompleksowej pomocy. Daną osobę wykazano tylko raz, bez względu na liczbę wizyt u poszczególnych interwentów.

Główne problemy, z jakimi zwrócili się mieszkańcy Jeleniej Góry do Działu Interwencji Kryzysowej, Przeciwdziałania Przemocy i Uzależnieniom w roku ubiegłym, to:

- problemy rodzinne,
- przemoc ze strony bliskich,
- trudności z funkcjonowaniem w życiu codziennym,
- uzależnienie od alkoholu (w tym współuzależnienie i DDA),
- zaburzenia psychopatologiczne, psychiczne.

Dział Interwencji Kryzysowej, Przeciwdziałania Przemocy i Uzależnieniom zajmował się rozdysponowaniem i udostępnianiem ulotek oraz plakatów informacyjnych zawierających „Plan awaryjny dla osób doświadczających przemocy”. Kampania miała na celu dotarcie do jak największej liczby odbiorców za pośrednictwem dostępnych środków i przy współpracy instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy na terenie Miasta Jelenia Góra. Pracownicy Działu Interwencji Kryzysowej, Przeciwdziałania Przemocy i Uzależnieniom przeprowadzili zajęcia profilaktyczne dot. przemocy dla podopiecznych Dziennego Domu Pomocy Społecznej. Pedagog z Działu Interwencji Kryzysowej Przeciwdziałania Przemocy i Uzależnieniom brał udział w spotkaniu ze studentami I roku Uniwersytetu Ekonomicznego w Jeleniej Górze, tematyka spotkania obejmowała:

- radzenie sobie ze stresem,
- jak radzić sobie z używkami,
- jak postępować i reagować w sytuacji przemocy.

Informacje dotyczące funkcjonowania Działu były systematycznie emitowane w „Muzycznym Radiu” w godz. 10.00, 14.00 i 20.00. Ponadto Dział prowadził stronę internetową na portalu społecznościowym, na której umieszczane były informacje na temat możliwości uzyskania pomocy i wsparcia oraz aktualnych działań.

Zespół Interdyscyplinarny realizował działania określone w „Programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie dla Miasta Jeleniej Góry na lata 2021-2025”. W 2022 r. odbyło się 5 posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego. Do Przewodniczącej Zespołu w 2022 r. wpłynęło 130 formularzy „Niebieskie Karty”- A. Na posiedzeniach grup roboczych wypełniono; 61 „Niebieskie Karty” - C oraz 49 „Niebieskie Karty” - D.

Celem działania **Zespołu Interdyscyplinarnego w Jeleniej Górze** było:

- a. diagnozowanie sytuacji rodzinnej osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą,
- b. inicjowanie działań w stosunku do osób podejrzewanych o stosowanie przemocy w rodzinie,
- c. przekazywanie informacji o konsekwencjach popełnianych czynów,

- d. motywowanie do udziału w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych,
- e. przeprowadzenie rozmów pod kątem nadużywania alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków,
- f. przekazywanie informacji o koniecznych do zrealizowania działaniach, w celu zaprzestania stosowania przemocy w rodzinie,
- g. rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym.

Celem działań **grup roboczych** było:

- a. rozwiązywanie problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie (przypadki indywidualne),
- b. działania interwencyjne wobec rodziny dotkniętej przemocą, realizowane w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty”.

W roku sprawozdawczym zostały zakończone 123 procedury „**Niebieskie Karty**” po ustaniu przemocy w rodzinie i uzasadnionym przypuszczeniu o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie (121 procedur), a także rozstrzygnięciu o braku zasadności podejmowania działań (2 procedury).

W okresie sprawozdawczym, w strukturze Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze funkcjonował jako ośrodek wsparcia **Dzienny Dom Pomocy Społecznej**, świadczący wsparcie dla nieaktywnych zawodowo mieszkańców Jeleniej Góry, którzy ukończyli 60 rok życia i nie wymagają stałej opieki pielęgnacyjno-lekarskiej. W roku 2022 w placówce przebywało około 30 osób, a w trakcie całego okresu sprawozdawczego, do placówki zostało skierowanych 37 pensjonariuszy. Na utrzymanie placówki wydatkowano kwotę 570.864,05 zł. Wpływy z wpłat osób skierowanych wyniosły 84.078,86 zł. Dzienny Dom Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze otwarty był od poniedziałku do piątku w godzinach od 8:00 do 16:00. Na rzecz pensjonariuszy świadczone były usługi mające na celu zaspokojenie potrzeb bytowych, edukacyjnych, kulturalnych, rekreacyjnych i towarzyskich. W ramach działalności, Dzienny Dom Pomocy Społecznej oferuje osobom skierowanym do placówki obiad w formie cateringu oraz posiłki przygotowywane w ramach terapii zajęciowej. Pensjonariusze Domu uczestniczyli w licznych przedsięwzięciach. W okresie sprawozdawczym kluczowe były zajęcia realizowane w ramach Jeleniogórskiego Budżetu Obywatelskiego przy udziale stowarzyszenia Mama w Mieście Jelenia Góra, pn. „Seniorzy JG”, współpraca z Fundacją Edukacji Nowoczesnej przy projekcie pn. „Dbam o swoje zdrowie psychiczne 2022!”. Wsparcie psychologiczne dla osób z niepełnosprawnościami oraz ich najbliższych w związku z negatywnymi konsekwencjami epidemii Sars-CoV-2.”, współpraca z Książnicą Karkonoską, Aresztem Śledczym, Schroniskiem dla małych zwierząt MPGK w Jeleniej Górze oraz Biblioteką Pedagogiczną w Jeleniej Górze. W placówce miały również miejsce prelekcje przy udziale Policji, Straży Miejskiej oraz Działu Interwencji Kryzysowej, Przeciwdziałania Przemocy i Uzależnieniom Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze. Istotnymi działaniami były również prowadzona terapia zajęciowa, wspólne celebrowanie świąt i uroczystości okolicznościowych oraz udział w pochodzie w trakcie „Senioraliów” organizowanych przez Polski Związek Emerytów i Rencistów w Jeleniej Górze. W placówce do dyspozycji pensjonariuszy pozostają sala telewizyjna, sala gimnastyczna, sala gier, sala wypoczynkowa oraz ogród.

W strukturze Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze funkcjonuje również ośrodek wsparcia **Dzienny Dom „Senior+”** w Jeleniej Górze, utworzony w ramach Programu Wieloletniego „Senior+” na lata 2015-2020, z dofinansowaniem z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej na funkcjonowanie placówki w ramach Programu Wieloletniego „Senior+” na lata 2021-2025, Edycja 2022- Moduł II. W okresie sprawozdawczym Dzienny Dom „Senior+” świadczył wsparcie dla około 30 osób starszych, emerytów i rencistów nieaktywnych zawodowo. Zapewniał pensjonariuszom 8-godzinny pobyt od poniedziałku do piątku, w tym zaspokajał ich potrzeby bytowe, edukacyjne, terapię zajęciową, świadczenia opiekuńcze oraz realizował potrzeby w aspekcie kulturalnym, rekreacyjnym i towarzyskim. W ramach działalności Dom zapewniał pensjonariuszom wyżywienie w postaci dwóch posiłków dziennie, tj. śniadania i obiadu. Uczestnicy do swojej dyspozycji mieli dwie sale odpoczynku, salę telewizyjno-filmową z biblioteczką, salę komputerową, salę terapii zajęciowej, salę gimnastyczną wyposażoną w sprzęt do ćwiczeń, gabinet rehabilitacji, aneks kuchenny, gdzie przeprowadzano zajęcia kulinarne oraz jadalnię, która pełniła również funkcję świetlicy, gdzie organizowane były spotkania i uroczystości. W ciągu całego 2022 roku z pobytu w placówce skorzystało 37 osób. Na utrzymanie placówki wydatkowano kwotę łącznie 512.069,68 zł. Koszt realizacji zadania w ramach Programu wyniósł ogółem 495.276,75 zł, w tym środki własne wynosiły 378.636,75 zł, natomiast dotacja z budżetu państwa 116.640,00 zł. Koszty niekwalifikowalne w kwocie 16.792,93 zł zostały pokryte z budżetu Miasta Jelenia Góra. Dodatkowo z wpłat od pensjonariuszy uzyskano kwotę 94.541,16 zł. W Dziennym Domu „Senior+” realizowane były następujące usługi: socjalne poprzez zapewnienie uczestnikom wyżywienia; edukacyjne poprzez nabycie nowej wiedzy dzięki spotkaniom z funkcjonariuszami Straży Miejskiej, Policji oraz Rzecznikiem Praw Konsumentów, ćwiczenie pamięci oraz porady psychologiczne podczas zajęć z psychologiem, przekazywanie czasopism dedykowanych dla seniorów oraz książek o tematyce ciekawej dla tej grupy wiekowej, wsparcie zdrowia poprzez uczestnictwo w poradach on-line „Letnia Akademia Zdrowia” PZU Zdrowie, poprawa bezpieczeństwa seniorów poprzez uczestnictwo w projekcie „Opieka na odległość”; zajęcia sportowo-rekreacyjne, w tym zajęcia Nordic Walking w ramach projektu pn.: „Nordic Walking Senior”-edycja 2022, organizowanym przez Polskie Stowarzyszenie Nordic Walking, talasoterapia czy spacer po okolicy; kulturalno-oświatowe poprzez organizację wycieczek, wyjść do kina, udział w spektaklach, w trakcie których odbywały się spotkania poetyckie, występy muzyczne i prelekcje, konkursy w których seniorzy zdobywali wysokie lokaty; aktywność ruchową, w tym ćwiczenia grupowe i zajęcia indywidualne; terapię zajęciową poprzez uczestnictwo w zajęciach technicznych, plastycznych, muzykoterapię czy warsztaty kosmetyczne, aktywizujące społecznie w trakcie których odbywały się występy dzieci z przedszkoli, szkół, spotkania z harcerzami, młodzieżą z OHP, warsztaty i zajęcia z licznymi instytucjami.

III. ZADANIA WŁASNE POWIATU

Do zadań własnych powiatu należy między innymi opieka nad rodziną i dzieckiem oraz rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych.

W roku 2022 na realizację zadań wykonywanych przez **Dział Opieki nad Rodziną i Dzieckiem**, związanych z organizowaniem opieki w rodzinach zastępczych dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców i wsparciem pełnoletnich wychowanków opuszczających rodzinną pieczę zastępczą, wydatkowano kwotę **2.290.333,37** zł. Kwota ta została wydatkowana w następujący sposób.

Lp.	Nazwa zadania/cel świadczenia	Kwota zł
1.	świadczenie przekazane powiatom, na terenie których przebywają w rodzinach zastępczych dzieci będące mieszkańcami Jeleniej Góry	556.535,08
2.	świadczenie przekazane powiatom, na terenie których przebywają w rodzinach zastępczych dzieci będące mieszkańcami Jeleniej Góry	143.123,57
3.	pomoc pieniężna na częściowe pokrycie kosztów utrzymania 137 dzieci w 113 rodzinach zastępczych, w tym 4 rodzinach zastępczych zawodowych, 17 rodzin zastępczych niezawodowych i 92 rodziny spokrewnionych	1.308.125,59
4.	jednorazowa pomoc pieniężna na pokrycie kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka do rodziny zastępczej, wypłacona 19 dzieciom w 13 rodzinach zastępczych,	25.350,00
5.	dofinansowanie do wypoczynku dziecka poza miejscem zamieszkania, wypłacone 21 wychowankom rodzin zastępczych	8.715,00
6.	świadczenie na przeprowadzenie niezbędnego remontu, wypłacone 3 zawodowym rodzinom zastępczym o charakterze pogotowia	12.000,00
7.	świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania lokalu dla 3 rodzin zastępczych zawodowych o charakterze pogotowia rodzinnego	33.517,82
8.	pomoc pieniężna wypłacona 4 rodzinom zastępczym związana z wystąpieniem zdarzenia losowego	17.000,00
9.	pomoc pieniężna na usamodzielnienie, wypłacona 10 wychowankom rodzin zastępczych,	49.629,00
10.	pomoc na zagospodarowanie, wypłacona 8 wychowankom rodzin zastępczych,	15.863,00
11.	pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki, wypłacona 24 wychowankom rodzin zastępczych,	112.537,04
12.	świadczenie dla 1 rodziny zastępczej ustanowionej dla 1 dziecka z Ukrainy, wypłacono 10 świadczeń finansowanych z Funduszu Pomocy	7.937,27

Od 2016 roku rodziny zastępcze objęte są wsparciem w postaci **dodatku wychowawczego**, zwanego „500+”. Dodatek ten przysługuje na każde dziecko umieszczone w pieczy zastępczej do ukończenia przez nie 18 roku życia, jednak nie dłużej niż do dnia faktycznego opuszczenia przez dziecko pieczy zastępczej. Na ten cel w analizowanym okresie zostały wykorzystane środki w wysokości 258.779,70 zł.

Od 01.07.2019 r. zgodnie z art. 113a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, na wniosek dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego, dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu interwencyjnego, dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu specjalistyczno-terapeutycznego, dyrektora regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej oraz dyrektora interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego, składany w powiatowym centrum pomocy rodzinie właściwym ze względu na miejsce położenia placówki lub ośrodka, na każde umieszczone w tych placówkach i ośrodkach dziecko w wieku do ukończenia 18 roku życia przysługuje **dodatek w wysokości świadczenia wychowawczego** określonego w przepisach o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. Na ten cel w roku 2022 wykorzystano środki w wysokości 249.051,20 zł.

Od dnia 01 czerwca 2022 r. postępowania w sprawie przyznania dodatku wychowawczego dla dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych oraz dodatku w wysokości dodatku wychowawczego dla dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej prowadzi Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Dział Opieki nad Rodziną i Dzieckiem zajmuje się również wydawaniem **skierowań do placówek opiekuńczo-wychowawczych**. W roku sprawozdawczym wydanych zostało 54 skierowania. Dane dotyczące wydanych skierowań przedstawia poniższa tabela.

L.p.	Nazwa placówki opiekuńczo - wychowawczej	Liczba wydanych skierowań
1.	Dom dla Dzieci „Nadzieja nr 1”	4
2.	Dom dla Dzieci „Nadzieja nr 2”	8
3.	Dom dla Dzieci „Nadzieja nr 3”	4
4.	Dom dla Dzieci „Nadzieja nr 4”	8
5.	Dom dla Dzieci „Nadzieja nr 5”	2
6.	Centrum Opieki nad Dzieckiem „Dąbrówka”	6
7.	Placówka opiekuńczo – wychowawcza typu rodzinnego w Nowych Rochowicach	22

W 2022 r. na utrzymanie dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w Jeleniej Górze wydatkowano łącznie kwotę 6.757.128,75 zł. Szczegółowy podział środków przedstawia poniższa tabela.

L.p.	Nazwa placówki opiekuńczo - wychowawczej	Liczba umieszczonych dzieci	Kwota przekazanej dotacji
1.	Dom dla Dzieci „Nadzieja nr 1”	18	838.828,40
2.	Dom dla Dzieci „Nadzieja nr 2”	23	867.796,88
3.	Dom dla Dzieci „Nadzieja nr 3”	16	783.014,54
4.	Dom dla Dzieci „Nadzieja nr 4”	16	753.665,48
5.	Dom dla Dzieci „Nadzieja nr 5”	16	789.611,70
6.	Centrum Opieki nad Dzieckiem „Dąbrówka”	39	2.280.575,20
7.	Placówka opiekuńczo – wychowawcza typu rodzinnego w Nowych Rochowicach	10	443.636,55

W związku z brakiem miejsc w pieczy zastępczej instytucjonalnej jak i rodzinnej Dział Opieki nad Rodziną i Dzieckiem, celem realizacji postanowień sądu o umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej poszukuje miejsc również poza terenem Miasta Jeleniej Góry. W 2022 r. **na terenie innych powiatów zarówno w instytucjonalnej jak i rodzinnej pieczy zastępczej** przebywało 53 dzieci, w tym 2 dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, 51 dzieci w rodzinach zastępczych. Dotacja przekazana innym powiatom na podstawie porozumień na pokrycie kosztów utrzymania dzieci w pieczy zastępczej w 2022 r. wyniosła 659.671,11 zł, w tym:

- opłata za pobyt dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów w kwocie 103.136,03 zł,
- opłata za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów w kwocie 556.535,08 zł.

W ramach **świadczeń pieniężnych związanych z pomocą osobom usamodzielnianym opuszczającym instytucjonalną pieczę zastępczą** wydatkowano łącznie kwotę 67.258,00 zł. Wyłączone wychowankom placówek opiekuńczo-wychowawczych kwotę przeznaczono na:

- pomoc pieniężną na usamodzielnienie dla 3 wychowanków w wysokości 23.136,00 zł,
- pomoc na zagospodarowanie dla 3 wychowanków w wysokości 5.172,00 zł,
- pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki dla 9 wychowanków w wysokości 38.950,00 zł.

W celu zapobiegania sytuacjom kryzysowym w rodzinach oraz udzielania wsparcia rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w Ośrodku zatrudnionych jest **6 asystentów rodziny**. Do zadań asystenta należy między innymi diagnozowanie problemu rodziny i określenie wspólnie z rodziną podstawowych problemów i potrzeb, sporządzenie planu pomocy rodzinie, zorganizowanie wsparcia środowiskowego oraz podejmowanie wraz z rodziną działań związanych z realizacją zadań zawartych w planie, prowadzenie poradnictwa i edukacji w zakresie możliwości rozwiązywania występujących problemów, pomoc w poprawie sytuacji życiowej rodziny, kontrolowanie i wspieranie procesu zmian, wzmacnianie i pokazywanie rezultatów własnych osiągnięć oraz dalsze budowanie aktywnej postawy rodziny. Zgodnie z art. 15 ust. 4 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej liczba rodzin, z którymi jeden asystent może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15 rodzin. W 2022 r. wsparciem asystentów rodziny objętych było łącznie 94 rodziny. Z 35 rodzinami asystenci zakończyli pracę (w 15 przypadkach ze względu na osiągnięcie założonych celów, w 8 przypadkach ze względu na zaprzestanie współpracy przez rodzinę, w 7 ze względu na brak efektów pracy z rodziną, natomiast w 5 ze względu na zmianę metody pracy z rodziną). 26 rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny zostało zobowiązanych do tej współpracy przez Sąd. Jednym z zadań asystenta rodziny zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt. 15 ustawy z dnia 09 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jest dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny nie rzadziej niż co pół roku, i przekazywanie tej oceny podmiotowi, o którym mowa w art. 17 ust. 1 tejże ustawy. W 2022 r. asystenci rodziny zatrudnieni w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Jeleniej Górze dokonali łącznie 117 takich ocen.

W 2022 r. asystenci rodziny podejmowali szereg działań mających na celu poprawę sytuacji rodziny w codziennym funkcjonowaniu, a w szczególności podniesienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców. W 13 przypadkach asystenci występowali do Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze III Wydziału Rodzinnego i Nieletnich z wnioskiem o podjęcie działań zgodnych z art. 109 kodeksu rodzinnego, a w szczególności o ingerencję w wykonywanie władzy rodzicielskiej ze względu na zaniedbania opiekuńczo-wychowawcze wobec dzieci, występującą przemoc w rodzinie co bezpośrednio zagraża bezpieczeństwu i zdrowiu dzieci. Sporządzili 15 opinii o bieżącym funkcjonowaniu rodziny w odpowiedzi na zapytanie Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze oraz 3 opinie w odpowiedzi na zapytanie Komendy Miejskiej Policji w Jeleniej Górze Wydział ds. Nieletnich i Patologii. W trakcie współpracy z rodzinami, asystenci rodziny podjęli działania celem umieszczenia rodzica z dzieckiem w domach dla samotnych matek. Działania te podjęto w stosunku do 1 rodziny. W związku z występowaniem u większości rodzin problemu uzależnienia od różnego rodzaju substancji psychoaktywnych 6 osób zostało umieszczonych w ośrodku leczenia uzależnień, celem przejścia co najmniej 12 miesięcznej terapii.

W 2022 r. asystenci rodziny podejmowali również działania zmierzające do poprawy codziennego funkcjonowania i podniesienia kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców:

- 89 rodzin zostało zgłoszonych do akcji charytatywnych, tj. „Szlachetna Paczka” czy organizacja Mikołajek dla dzieci z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- 11 dzieci z rodzin wspieranych pracą asystenta rodziny zostało zgłoszonych do wyjazdu wakacyjnego,
- 1 rodzina została doposażona w sprzęt komputerowy pozyskany od sponsorów dla dzieci,
- 6 rodzin wystąpiło z wnioskiem do Urzędu Miasta w Jeleniej Górze o przydział mieszkania z zasobów miasta,
- 35 rodzin zostało doposażonych w sprzęt AGD, meble oraz odzież.

W 2022 r. asystenci rodziny współpracowali ponadto z Działem Interwencji Kryzysowej Przeciwdziałania Przemocy i Uzależnieniom organizując dwukrotnie warsztaty dla rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, objętych wsparciem asystenta, mających na celu podniesienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców oraz wskazanie prawidłowych postaw rodzicielskich. Asystenci rodziny na bieżąco współpracowali również z wieloma instytucjami działającymi na terenie Miasta Jeleniej Góry, a w szczególności z Publiczną Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Jeleniej Górze, szkołami i przedszkolami funkcjonującymi na terenie Miasta Jeleniej Góry, Powiatowym Zespołem ds. Orzekania o Niepełnosprawności, Sądem Rejonowym w Jeleniej Górze, placówkami opiekuńczo-wychowawczymi funkcjonującymi na terenie Miasta Jeleniej Góry.

W Dziale Opieki nad Rodziną i Dzieckiem zatrudnionych jest **5 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej**. W roku sprawozdawczym do ich zadań należało między innymi:

- udzielanie pomocy rodzinom zastępczym w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej,
- przygotowanie we współpracy z asystentem rodziny i rodziną zastępczą planu pomocy dziecku,

- pomoc rodzinom zastępczym w nawiązaniu wzajemnego kontaktu oraz w uzyskaniu dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej,
- zgłaszanie do Ośrodka Adopcyjnego informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających,
- sporządzenie na wniosek sądu opinii o rodzinie zastępczej i jej członkach,
- wspieranie rodzin w okresie trwania epidemii COVID-19.

Do zadań koordynatorów rodziny należało także udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej w oparciu o indywidualne programy usamodzielnienia. W roku sprawozdawczym koordynatorzy wspólnie z wychowankami oraz opiekunami usamodzielnienia sporządzili 10 indywidualnych programów usamodzielnienia. Świadczyli oni również merytoryczne wsparcie rodzinom zastępczym oraz pomoc w przezwyciężeniu problemów wychowawczych z dziećmi, nawiązując bezpośredni kontakt z rodzinami zastępczymi oraz monitorując proces adaptacji dziecka w rodzinie zastępczej, jego rozwój psychiczny, wystąpienie zaburzeń rozwojowych lub postępów w rozwoju dziecka. Koordynatorzy również współpracowali z pracownikami socjalnymi w zakresie umożliwienia dzieciom przebywającym w rodzinie zastępczej powrotu do rodziny biologicznej, inicjowali nowe formy wsparcia uwzględniające zasoby środowiska lokalnego dla rodzin i dzieci w rodzinach zastępczych. W 2022 r. opieką koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej objętych było 97 rodzin zastępczych. Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej koordynator rodzinnej pieczy zastępczej może objąć swoim wsparciem nie więcej niż 15 rodzin zastępczych. Średni koordynatorzy zatrudnieni w MOPS w Jeleniej Górze pracowali z 19 rodzinami. Zaznaczyć należy, iż ok. 15 rodzin nie została objęta wsparciem koordynatora ze względu na brak zatrudnienia kolejnych koordynatorów.

Zadaniem organizatora rodzinnej pieczy zastępczej było dokonywanie oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej oraz oceny rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka. W przypadku dzieci poniżej 3 roku życia oceny tej dokonywano raz na kwartał, w przypadku dzieci powyżej 3 roku życia raz na 6 miesięcy. Po przeprowadzeniu przedmiotowych ocen w konsultacji z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej oraz innymi specjalistami pracującymi z dzieckiem i rodziną zastępczą, organizator rodzinnej pieczy zastępczej formułował na piśmie opinie dotyczące zasadności dalszego pobytu dzieci w pieczy zastępczej, a następnie przekazywał je do właściwego Sądu. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej w 2022 r. przeprowadzili 197 zespołów ds. oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej oraz 29 zespołów ds. oceny rodzin zastępczych.

W 2022 r. zostało sporządzonych 197 opinii dotyczących oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej oraz 29 opinii dotyczących funkcjonowania rodzin zastępczych. Dodatkowo koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej sporządzili 19 opinii na potrzeby i prośbę Sądu. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej wystosowali 10 wniosków do Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze o uregulowanie sytuacji prawnej dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej, 8 dzieci z uregulowaną sytuacją prawną zostało zgłoszonych do Ośrodka Adopcyjnego.

Ponadto dla potrzeb Sądu Rejonowego przeprowadzono 28 wywiadów w środowiskach, na podstawie, których sporządzono 28 opinii dotyczących osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Trzech pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy

Spółecznej w Jeleniej Górze posiada uprawnienia do prowadzenia szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze. W 2022 r. zostało przeprowadzone jedno szkolenie dla kandydatów na rodziny zastępcze, którzy wyrazili gotowość do pełnienia tej roli. W szkoleniu wzięło udział 8 osób, wszystkie ukończyły szkolenie.

W przypadku wystąpienia sytuacji problemowych w rodzinach zastępczych, koordynatorzy podejmowali działania mające na celu poprawę sytuacji opiekuńczo-wychowawczej dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej. Przeprowadzane były wizyty w szkołach, rozmowy z wychowawcą oraz pedagogiem szkolnym. Analizie podlegały zgłaszane przez rodziców zastępczych trudności opiekuńczo-wychowawcze. Opracowywany jest także plan działań interwencyjnych i naprawczych. Ocenie podlegały kontakty dzieci z rówieśnikami, stosunek do dorosłych, relacje między poszczególnymi członkami rodziny. W sytuacji, kiedy w trakcie pracy z rodziną stwierdzony został brak zasadności dalszego pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, sporządzono do Sądu Rejonowego wnioski o powrót dziecka do rodziny biologicznej, bądź też o umieszczenie dziecka w innej formie pieczy zastępczej. W okresie sprawozdawczym do Sądu Rejonowego złożono 5 wniosków o rozwiązanie rodziny zastępczej.

W 2022 r. koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej podejmowali szereg innych działań mających na celu wspieranie rodzin zastępczych:

- 20 rodzin zostało zgłoszonych do akcji charytatywnych, tj. „Szlachetna Paczka” czy „Wielka Paka dla Dzieciaka” dla dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych,
- 16 dzieci z rodzin zastępczych zgłoszono do wyjazdu wakacyjnego zorganizowanego przez kuratorium oświaty we Wrocławiu,
- motywowano rodziny zastępcze do udziału w grupach wsparcia,
- świadczone pomocy rodzinom zastępczym w uzyskiwaniu informacji z innych instytucji, tj. ZUS, Urząd Skarbowy,
- udzielono pomocy w ustaleniu wizyt u specjalistów,
- pomagano w wypełnianiu i składaniu wniosku o przydział mieszkania z zasobów miasta,
- udzielano pomocy rodzinom zastępczym w złożeniu elektronicznych wniosków do ZUS o przyznanie świadczenia „Dobry Start”,
- pomagano w ustaleniu wizyt u psychologa.

Dla właściwej realizacji zadań przypisanych ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, mając na uwadze konieczność stopniowego dochodzenia do sytuacji optymalnej, w której wsparcie mają zapewnione wszystkie tego wymagające osoby oraz usamodzielniani wychowankowie pieczy zastępczej, w lipcu 2021 r. zostały uruchomione na terenie Miasta Jeleniej Góry dwa **mieszkania chronione treningowe**. W chwili obecnej mieszkanie chronione zajmuje jeden wychowanek, który opuścił rodzinną formę pieczy zastępczej - rodzinę zastępczą zawodową.

Zarówno koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej jak i asystenci rodzina poza ustawowymi zadaniami dodatkowo podjęli się wsparcia ustanowionych opiekunów tymczasowych dla dzieci ukraińskich uciekających przed działaniami zbrojnymi na Ukrainie. W 2022 r. sąd rodzinny ustanowił 77 opiekunów tymczasowych dla 104 dzieci z Ukrainy.

W Dziale Opieki nad Rodziną i Dzieckiem zatrudnionych jest dwóch **pracowników socjalnych**, którzy prowadzą pracę socjalną w rodzinach zastępczych nie objętych wsparciem

koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, wspierają usamodzielnionych wychowanków oraz podejmują szereg dodatkowych działań na rzecz rodzicielstwa zastępczego. Na dwa miesiące przed osiągnięciem pełnoletności przez wychowanków rodzin zastępczych lub na dwa miesiące przed opuszczeniem placówki opiekuńczo-wychowawczej, z wychowankami pieczy zastępczej sporządzany jest program usamodzielnienia, gdzie wraz z wychowankiem i jego opiekunem określone są cele i zadania wychowanka, jego plany edukacyjne oraz życiowe. W przypadku braku opiekuna programu usamodzielnienia, opiekunem zostaje pracownik socjalny Działu Opieki nad Rodziną i Dzieckiem, przyjmując na siebie obowiązek pomocy i nadzorowania wychowanka. W 2022 r. indywidualne programy usamodzielniania były przygotowane dla 5 wychowanków, natomiast w przypadku wychowanków posiadających indywidualny program usamodzielnienia przeprowadzono dodatkowo 26 aktualizacji IPU oraz zakończenie programu. Pracownicy socjalni podejmowali szereg działań wspierających i informacyjnych na rzecz rodzin zastępczych oraz dzieci umieszczonych w tych rodzinach. Były również działania podejmowane na rzecz pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej w zakresie oddziaływań wychowawczych, rozszerzania kompetencji społecznych oraz pomoc w poprawie warunków socjalno-bytowych. Pracownicy socjalni Działu Opieki nad Rodziną i Dzieckiem podjęli kontakt z 185 środowiskami objętymi wsparciem i pomocą ww. Działu, w tym uczestniczyli we wszystkich zespołach ds. oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej. Sporządzili dodatkowo 75 opinii o rodzicach biologicznych na potrzeby innych organizatorów rodzinnej pieczy zastępczej z terenu całej Polski.

W analizowanym okresie wydali łącznie 650 decyzji administracyjnych, w tym:

- 348 decyzji w ramach pomocy dla rodzin zastępczych,
- 38 decyzji w ramach pomocy dla osób usamodzielnionych (kontynuacja nauki),
- 11 decyzji w ramach pomocy na zagospodarowanie dla osób usamodzielnionych,
- 13 decyzji w ramach pomocy na usamodzielnienie dla pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej,
- 118 decyzji w ramach dodatku wychowawczego (rodziny zastępcze),
- 122 decyzje w ramach świadczenia w wysokości dodatku wychowawczego z art. 113a ustawy o dodatku wychowawczym dla dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Dnia 26 maja 2022 r. w Książnicy Karkonoskiej w Jeleniej Górze odbyło się spotkanie z okazji **Dnia Rodzicielstwa Zastępczego**, w którym wzięły udział zaproszone rodziny zastępcze funkcjonujące na terenie Miasta Jeleniej Góry. Swoją obecnością zaszczytili nas również Prezydent Miasta Jeleniej Góry oraz pracownicy Urzędu Miasta.

Również w 2022 r. pracownicy Działu Opieki nad Rodziną i Dzieckiem po raz drugi zorganizowali **Piknik Integracyjny dla Rodzin Zastępczych** z Miasta Jeleniej Góry. Piknik został przeprowadzony przy wsparciu „Mojej Fundacji” oraz sponsorów, dzięki którym można było ufundować upominki dla rodzin zastępczych. Dział Opieki nad Rodziną i Dzieckiem dąży do tego, aby piknik stał się imprezą cykliczną, w trakcie której rodziny zastępcze będą mogły wymieniać się swoimi doświadczeniami.

W ramach konkursu ogłoszonego przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej **„Program asystent rodziny na rok 2022”** został wypłacony dodatek do wynagrodzenia dla asystentów rodziny zatrudnionych w gminach w roku 2022. Wysokość dofinansowania

wynosiła 3.000,00 zł dla jednego asystenta. Łączna kwota dotacji z ww. programu to kwota 18.000,00 zł. Przyznane środki umożliwiły dofinansowanie kosztów wypłaty dodatku do wynagrodzenia dla 6 asystentów rodziny, którzy aktywnie działali na rzecz rodzin w okresie pandemii Covid-19.

W 2022 roku **Dział Rehabilitacji** realizował zadania powiatu na rzecz osób niepełnosprawnych wynikające z ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, których głównym źródłem finansowania były środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Limit środków przyznany decyzją Zarządu PFRON dla Miasta Jeleniej Góry na realizację zadań ustawowych z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej na rok 2022 wynosił **3.085.882,00** zł. W ramach 2,5% środków przeznaczonych na obsługę realizowanych zadań ustawowych do budżetu Miasta przekazano kwotę 77.147,00 zł.

W 2022 roku Dział realizował:

- zadania powiatu na rzecz osób niepełnosprawnych wynikające z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- obsługę merytoryczną i finansową programów celowych PFRON, których uczestnikiem było Miasto Jelenia Góra,
- zapewnienie osobom ubezwłasnowolnionym całkowicie lub częściowo opieki prawnej lub kurateli,
- prowadzenie Klubu Integracji Społecznej,
- prowadzenie Punktu Informacji dla Osób Niepełnosprawnych.

Rehabilitacja społeczna ma na celu umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestnictwo w życiu społecznym poprzez:

- wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej osób niepełnosprawnych,
- wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych,
- likwidację barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,
- kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi.

W ramach rehabilitacji społecznej w 2022 roku realizowano następujące zadania:

1. Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych na kwotę **445.537,00** zł. Liczba ubiegających się o dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych ogółem wyniosła 453 osoby, w tym 133 opiekunów. Wypłacono dofinansowanie dla 357 osób, w tym 111 opiekunom. Szczegółowe dane przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych	Kwota (zł)
1.	Osoby dorosłe z opiekunami	92.692,00
2.	Dzieci i młodzież z opiekunami	352.845,00

2. Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych. Na zadanie to wpłynęły 24 wnioski (24 zadania) na kwotę 104.372,00 zł. Przedmiotowe wnioski złożyło 9 organizacji pozarządowych. Kwota wydatkowana na realizację zadania wyniosła **69.860,00 zł**.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, przy jednoczesnej pozytywnej opinii Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych, przyznał dofinansowanie do organizacji 21 zadań. W imprezach tych wzięły udział łącznie 693 osoby niepełnosprawne. Procentowa wielkość wsparcia przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Nazwa organizacji	Ilość zadań	Procentowa wielkość wsparcia kwoty wydatkowanej (%)
1.	Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Dzieci z Zespołem Downa	5	12,79
2.	Polski Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów	2	10,74
3.	Polskie Stowarzyszenie Diabetyków	5	19,87
4.	Polski Związek Niewidomych	2	13,66
5.	Instytut Rewalidacji	1	2,79
6.	Stowarzyszenie Inwalidów Wzroku	1	9,02
7.	Polski Związek Głuchych	2	3,86
8.	Karkonoskie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych	1	16,92
9.	Fundacja CUD	2	10,35

3. Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny oraz przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów. Wydatkowano kwotę **654.063,00 zł**, w tym na:

- dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny dla 8 niepełnosprawnych osób na kwotę 29.293,00 zł,
- dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny dla 4 podmiotów prowadzących działalność związaną z rehabilitacją osób niepełnosprawnych na kwotę 27.771,00 zł,
- dofinansowanie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze dla 389 osób na kwotę 596.999,00 zł.

Należy podkreślić, że dofinansowanie do zaopatrzenia w środki pomocnicze i przedmioty ortopedyczne jest niezmiernie ważnym zadaniem, gdyż są to środki i sprzęty niezbędne do godnego i pełniejszego funkcjonowania osób niepełnosprawnych w środowisku. Należą do nich: protezy kończyn i protezy piersi, aparaty słuchowe, wózki inwalidzkie, materace i poduszki przeciwoleżynowe, ortezy, obuwie i gorsety ortopedyczne, peruki, kule, pieluchomajtki, worki stomijne i cewniki oraz aparaty na bezdech senny, sensory do wstrzyknięć insulinowych.

4. Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych. Na ten cel przeznaczono i rozliczono kwotę **327.662 zł** (dla 48 osób - przy wnioskowanej kwocie 660.245,19 zł przez 70 osób).

W ramach poszczególnych barier przyznano dofinansowanie do likwidacji:

- barier architektonicznych, w tym dostosowania pomieszczeń mieszkalnych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, dostosowania łazienek, wykonania posadzek antypoślizgowych,
- barier technicznych, w tym montażu bezobsługowego centralnego ogrzewania, zakupu schodołazów, pralek, zmywarek, podnośnika transportowo-kąpielowego, czytaka, telefonu do monitorowania pomiarów glikemii oraz specjalistycznego rowerka trójkołowego,
- barier w komunikowaniu się, w tym zakupu komputerów z przyłączem do internetu, telefonów komórkowych, komunikatora sterowanego gałką ocną.

Wydatkowanie środków finansowych na to zadanie przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Rodzaj barier likwidowanych w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych	Przyjęte wnioski w 2022 roku		Zrealizowane umowy w 2022 roku	
		Liczba osób	Kwota wnioskowana (w zł)	Liczba osób	Kwota wydatkowana (w zł)
1.	Bariery architektoniczne	26	441.063,00	13	165.467,00
2.	Bariery w komunikowaniu się	29	121.706,39	23	88.487,00
3.	Bariery techniczne	15	97.475,80	12	73.708,00

5. Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej. W 2022 r. przeznaczono na to zadanie kwotę **1.553.760,00 zł**. Na terenie Miasta Jeleniej Góry funkcjonują 2 warsztaty terapii zajęciowej:

- przy Polskim Towarzystwie Walki z Kalectwem Oddział Terenowy w Jeleniej Górze, w którym rehabilitowanych jest 20 osób niepełnosprawnych z różnymi schorzeniami, dofinansowane na kwotę 517.920,00 zł,
- przy Polskim Stowarzyszeniu na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Jeleniej Górze dla 40 osób z niepełnosprawnością intelektualną, dofinansowane na kwotę 1.035.840,00 zł.

Roczny koszt pobytu jednego uczestnika w WTZ, pokrywany ze środków PFRON, wyniósł 25.896,00 zł. Należy podkreślić, iż 10% ogólnych kosztów działalności WTZ finansowanych jest ze środków budżetu Miasta Jeleniej Góry tj. w wysokości 115.437,07 zł oraz budżetu Powiatu Jeleniogórskiego w wysokości 56.555,58 zł i Powiatu Lwóweckiego 647,35 zł. Dział Rehabilitacji prowadzi nadzór merytoryczny i finansowy nad działalnością ww. placówek.

Poniższa tabela przedstawia wydatkowane środki PFRON w 2022 roku na realizację 5 zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych na kwotę 3.085.882,00 zł.

Lp.	Środki wydatkowane na rehabilitację społeczną	Kwota (zł)
3.	dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych	445.537,00
	dofinansowanie do sportu, kultury, rekreacji i turystyki	69.860,00
4.	dofinansowanie do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, środki ortopedyczne	654.063,00
	dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych	327.662,00
	dofinansowanie do działalności warsztatów terapii zajęciowej	1.553.760,00

Rehabilitacja zawodowa ma na celu ułatwienie osobom niepełnosprawnym uzyskanie i utrzymanie odpowiedniego zatrudnienia oraz uzyskanie awansu zawodowego przez umożliwienie im korzystania z poradnictwa zawodowego, szkolenia zawodowego, pośrednictwa pracy oraz pomocy w zatrudnieniu. Przy realizacji wyżej wymienionego zadania Dział Rehabilitacji współpracuje m.in. z Powiatowym Urzędem Pracy, Państwową Inspekcją Pracy, Powiatowym Zespołem ds. Orzekania o Niepełnosprawności oraz pracodawcami. W ramach rehabilitacji w 2022 roku zawodowej wydatkowano kwotę **35.000,00 zł** i realizowano następujące zadania:

1. Przyznawanie osobom niepełnosprawnym środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej. W roku sprawozdawczym wpłynął 1 wniosek na kwotę 30.000,00 zł. Podpisano i rozliczono 1 umowę na kwotę 30.000,00 zł.
2. Dofinansowanie do wysokości 50% oprocentowania kredytu bankowego zaciągniętego na kontynuowanie tej działalności. W roku sprawozdawczym o dofinansowanie w tym temacie wnioskowała 1 osoba niepełnosprawna i wniosek rozpatrzono pozytywnie. Podpisano 1 umowę na kwotę 5.000,00 zł.

Poniższa tabela przedstawia środki PFRON wydatkowane w 2022 roku na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych.

Lp.	Środki wydatkowane na rehabilitację zawodową	Kwota (zł)
1.	dofinansowanie oprocentowania kredytu bankowego zaciągniętego na kontynuowanie działalności gospodarczej	30 000,00
2.	środki dla osoby niepełnosprawnej na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo działalności w formie spółdzielni socjalnej	5 000,00

Miasto Jelenia Góra jest uczestnikiem programów celowych ogłaszanych przez PFRON. W roku sprawozdawczym realizowano **1 program celowy** w zakresie wsparcia osób z niepełnosprawnościami, tj.: „**Aktywny samorząd**”. Rok ubiegły to jedenasty rok działania programu. W edycji 2021/22 złożono do realizacji 96 wniosków. Przyznano dofinansowanie, podpisano 87 umów i rozliczono środki na kwotę łączną **506.602,00 zł** w następujących obszarach:

Moduł I – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową:

1. Obszar A – likwidacja bariery transportowej:

- a) Zadanie 1 – pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu, 1 osoba, kwota 5.100,00 zł.
- b) Zadanie 2 – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy, 2 osoby, kwota 4.102,00 zł.

2. Obszar B – likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym:

- a) Zadanie 1, 3 i 4 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, 18 osób, kwota 124.854,00 zł.

3. Obszar C – likwidacja barier w poruszaniu się:

- a) Zadanie 1 – pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym, brak, kwota 0,00 zł.
- b) Zadanie 3 – pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, tj. protezy co najmniej na III poziomie jakości, 2 osoby, kwota 126.247,00 zł.
- c) Zadanie 4 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, tj. protezy co najmniej na III poziomie jakości, 1 osoba, kwota 7.700,00 zł.
- d) Zadanie 5 – pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego, 5 osób, kwota 37.500,00 zł.

4. Obszar D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej, 6 osób, kwota 7.591,00 zł.

Moduł II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym, wsparcia udzielono 52 osobom na kwotę 193.508,00 zł.

Do zadań Działu Rehabilitacji należy również **zapewnienie osobom ubezwłasnowolnionym całkowicie lub częściowo opieki prawnej lub kurateli.**

Osoba całkowicie ubezwłasnowolniona jest instytucjonalnie pozbawiona możliwości dokonywania czynności prawnych. Nie może między innymi podarować lub sprzedać swojego majątku, nie może niczego wartościowego kupić, wynająć mieszkania, zobowiązać się do wykonania dzieła lub zlecenia, nie może przyjąć darowizny lub sporządzić testamentu.

Opiekuna prawnego dla osoby całkowicie ubezwłasnowolnionej ustanawia Sąd Opiekuńczy. Opiekun prawny zostaje powołany dla skutecznej ochrony interesów osobistych i majątkowych osoby ubezwłasnowolnionej dlatego, że jego podopieczny może dokonywać tylko drobnych czynności dnia codziennego, jak bieżące zakupy i korzystanie z usług.

Powinnością opiekuna prawnego jest dbanie o to, aby osoba ubezwłasnowolniona miała środki do życia, a w razie ich braku, dochodzenie dla niego odpowiednich świadczeń. Opiekun prawny osoby ubezwłasnowolnionej musi zadbać, aby podopieczny miał/a zapewnioną właściwą opiekę lekarską, by sobie nie zagrażał, nie szkodził i nie stwarzał zagrożenia dla innych osób. Do obowiązków opiekuna prawnego nie należy ponoszenie jakichkolwiek nakładów i wydatków na rzecz podopiecznego.

Powinnością **kurator osoby częściowo ubezwłasnowolnionej** jest opieka nad sprawami życiowymi i majątkiem osoby częściowo ubezwłasnowolnionej. Podobnie jak opiekun prawny ma dbać o to, aby jego podopieczny posiadał środki do życia i miał zapewnioną opiekę lekarską.

Kurator nie jest zobowiązany do ponoszenia jakichkolwiek nakładów i wydatków na rzecz podopiecznego. Osoba częściowo ubezwłasnowolniona ma ograniczoną zdolność do czynności prawnych, potrzebuje pomocy przy prowadzeniu swoich spraw, ale jej stan nie uzasadnia całkowitego ubezwłasnowolnienia. Może ona zawierać umowy należące do umów powszechnie zawieranych w drobnych, bieżących sprawach życia codziennego, jak bieżące zakupy, usługi, może rozporządzać zarobkiem oraz dokonywać czynności dotyczących przedmiotów oddanych tej osobie do swobodnego użytku. Nie może natomiast samodzielnie zaciągać zobowiązań oraz rozporządzać swoimi prawami. Wymagana jest do tego zgoda ustanowionego kuratora. Do reprezentowania podopiecznego i zarządzania jego majątkiem kurator jest uprawniony tylko wtedy, gdy sąd opiekuńczy tak postanowi. W przeciwnym razie jest wyłącznie doradcą. Opiekunowie prawni w 2022 roku obejmowali ochroną interesy osobiste i majątkowe 13 osób całkowicie ubezwłasnowolnionych, zaś kuratelą 13 osób częściowo ubezwłasnowolnionych.

Ponadto w Dziale Rehabilitacji funkcjonuje **Punkt Informacji dla Osób Niepełnosprawnych**, który na bieżąco udzielał informacji osobom z niepełnosprawnościami o przysługujących ulgach i uprawnieniach, o możliwościach uzyskania dofinansowań ze środków PFRON do różnych form rehabilitacji, a także na temat organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych. Z informacji w punkcie korzystali także pracodawcy w sprawach dotyczących ulg, zwolnień i dotacji z tytułu zatrudniania osób niepełnosprawnych. Wszystkie informacje dla osób niepełnosprawnych na bieżąco umieszczane są na stronie internetowej Punktu Informacji, dostępnej poprzez stronę Ośrodka pod adresem <http://www.mops.jelenia-gora.pl/>.

IV. ZADANIA ZLECONE Z ZAKRESU ADMINISTRACJI RZĄDOWEJ

Na realizację zadań z zakresu administracji rządowej wynikających z ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych oraz ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów w roku 2022 Ośrodek wydatkował kwotę **27.540 .081,02** zł. W sprawach świadczeń rodzinnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego wydano 4.391 decyzji, w tym 3.812 decyzji w sprawach świadczeń rodzinnych oraz 579 decyzji z tytułu funduszu alimentacyjnego.

W roku 2022 **zasiłki rodzinne** wypłacono na rzecz 1.809 dzieci na kwotę 2.399.454,68 zł. Osoby, które mają prawo do zasiłku rodzinnego, mogą być również uprawnione do dodatków. W okresie sprawozdawczym **do zasiłku rodzinnego wypłacono dodatki** na kwotę **1.420.089,63** zł. Środki wydatkowane na dodatki do zasiłku rodzinnego przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Dodatki do zasiłku rodzinnego	Ilość dzieci objętych świadczeniem	Kwota (zł)
1.	z tytułu urodzenia dziecka	75	56.743,40
2.	opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	37	173.476,58

3.	samotnego wychowywania dziecka	162	392.745,72
4.	kształcenia i rehabilitacji dziecka	228	286.264,84
5.	rozpoczęcia roku szkolnego	1.215	118.460,29
6.	podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania	31	30.791,20
7.	wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	326	361.607,60

Jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia dziecka wypłacono na rzecz 224 dzieci na kwotę 224.000,00 zł.

Ustawa o świadczeniach rodzinnych wprowadziła od stycznia 2016 r. **świadczenie rodzicielskie przysługujące matkom do ukończenia przez dziecko 1-go roku życia**, które nie są uprawnione do zasiłku macierzyńskiego. W roku 2022 wypłacono świadczenia rodzicielskie na rzecz 95 dzieci w łącznej wysokości 1.024.323,44 zł.

Ustawa o świadczeniach rodzinnych wprowadziła trzy rodzaje świadczeń, których przyznanie wiąże się bezpośrednio z niepełnosprawnością wnioskodawców, bądź też osób pozostających pod ich opieką. Z tego tytułu wypłacono:

- **zasiłek pielęgnacyjny** – przyznawany jest w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji – w 2022 roku wypłacono zasiłek 2.743 osobom na łączną kwotę 7.105.173,00 zł
- **świadczenie pielęgnacyjne** – przysługuje z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczność stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczność stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji, albo osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności – w 2022 roku wypłacono świadczenie 478 osobom na łączną kwotę 12.122.064,00 zł
- **specjalny zasiłek opiekuńczy** – przysługuje z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji – w 2022 roku wypłacono zasiłek 8 osobom na łączną kwotę 55.180,00 zł.

Ponadto osobom uprawnionym opłacane były **składki na ubezpieczenie emerytalno-rentowe**. Takie świadczenia otrzymało 344 osób na kwotę 2.344.362,79 zł.

Na podstawie ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów wypłacany był **zasiłek dla opiekuna**, który przysługuje danej osobie, jeżeli decyzja o przyznaniu jej prawa do świadczenia pielęgnacyjnego wygasła z mocy prawa z dniem 1 lipca 2013 r., na podstawie uznanego za niekonstytucyjny art. 11 ust. 3 ustawy z dnia

7 grudnia 2012 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw. Zasiłek dla opiekuna w 2022 r. wypłacono 6 osobom na łączną kwotę 42.160,00 zł.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego w okresie sprawozdawczym wypłacono 598 osobom uprawnionym na kwotę **2.874.271,88** zł. W 2022 r. wobec dłużników alimentacyjnych podejmowano następujące działania:

- informacje przekazywane komornikowi sądowemu mające wpływ na egzekucję zasądzonych świadczeń alimentacyjnych, pochodzących z wywiadu alimentacyjnego oraz oświadczenia majątkowego wobec 199 osób,
- wnioski do starosty o podjęcie działań zmierzających do aktywizacji zawodowej dłużnika alimentacyjnego, skierowanie dłużnika do robót publicznych lub prac organizowanych na zasadach robót publicznych, oraz informacji od starosty o braku możliwości realizacji art. 5 ust. 3 pkt 2 i 3 ustawy wobec 22 osób,
- skierowanie wniosku o ściganie za przestępstwa określone w art. 209 § 1 Kodeksu karnego wobec 539 osób,
- skierowanie wniosku o zatrzymanie oraz zwrot zatrzymanego prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego wobec 6 osób.

Ponadto dodać należy, iż wysokość **należności wyegzekwowanych bezpośrednio od dłużników alimentacyjnych** oraz za pośrednictwem organów egzekucyjnych za okres od 1 stycznia 2022 r. do 31 grudnia 2022 r. wyniosła 1.497.657,77 zł.

Poza zadaniami przedstawionymi powyżej, Ośrodek opłacał także **składki na ubezpieczenie zdrowotne** określone w przepisach ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, za osoby otrzymujące wybrane świadczenia rodzinne. Na ten cel wydatkowano kwotę 937.823,32 zł dla 462 osób.

Ponadto tutejszy Ośrodek w roku 2022 wypłacił **jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia się żywego dziecka**, o którym mowa w art.10 ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem" w wysokości 12.000,00 zł – tj. trzem osobom uprawnionym w wysokości po 4.000,00 zł jednorazowo.

Od dnia 1 kwietnia 2016 r. rozpoczęła się realizacja programu rządowego „**Rodzina 500+**” wprowadzonego ustawą z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. W ramach tego programu ustanowiono świadczenie pieniężne w postaci świadczenia wychowawczego w wysokości 500,00 zł miesięcznie na każde dziecko do ukończenia 18 roku życia.

W związku z realizacją zadań wynikających z powyższej ustawy Ośrodek wypłacił w roku 2022 świadczenia **wychowawcze** w łącznej kwocie **26.883.596,83** zł. W roku 2022 wydano 361 decyzji/informacji administracyjnych w sprawach świadczenia wychowawczego. Od dnia 01.06.2022 r. wypłatę świadczeń wychowawczych przejął Zakład Ubezpieczeń Społecznych, za wyjątkiem spraw dotyczących ustalenia prawa do świadczenia wychowawczego, wszczętych i niezakończonych przed 01.01.2022 r.

Od dnia 18 sierpnia 2022 r. tutejszy Ośrodek rozpoczął realizację zadania wprowadzonego ustawą z dnia 05 sierpnia 2022 r. o dodatku **węglowym**. W roku 2022 r. wypłacono dodatek węglowy w łącznej kwocie **11.568.000** zł dla 3.856 gospodarstw domowych. W ramach

realizacji powyższej ustawy złożono 5.081 wniosków i wydano 4.049 decyzji/informacji administracyjnych w sprawach dodatku węglowego.

Od dnia 05 stycznia 2022 r. tutejszy Ośrodek rozpoczął realizację zadania wprowadzonego ustawą z dnia 03 stycznia 2022 r. o dodatku **osłonowym**. W roku 2022 r. wypłacono dodatek osłony w łącznej kwocie **3.543.494,50 zł** dla 6.548 gospodarstw domowych. W ramach realizacji powyższej ustawy złożono 7.209 wniosków i wydano 6.979 decyzji/informacji administracyjnych w sprawach dodatku osłonowego.

W roku 2022, począwszy od 01 kwietnia tutejszy Ośrodek przyznawał i wypłacał również **świadczenia rodzinne obywatelom Ukrainy**, do których prawo przysługuje na podstawie art. 26 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa. Na realizację powyższego zadania w roku 2022 tutejszy Ośrodek wydatkował kwotę 443.769 zł.

V. ZADANIA POZOSTAŁE

Działając na podstawie ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 1 grudnia 2017 r. w sprawie organizowania prac społecznie użytecznych, Ośrodek był współorganizatorem **prac społecznie użytecznych**, które podejmowane były przez osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku, korzystające ze świadczeń pomocy społecznej. W okresie sprawozdawczym Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej sporządził i przekazał do Powiatowego Urzędu Pracy w Jeleniej Górze listę 123 osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku, które mogły zostać skierowane do wykonywania prac społecznie użytecznych, w tym 46 kobiety i 77 mężczyzn. Z powodu odmowy podjęcia prac społecznie użytecznych lub ich przerwania, jak również z powodu braku współdziałania osoby lub rodziny z pracownikiem socjalnym w rozwiązywaniu trudnej sytuacji życiowej, odmowy zawarcia kontraktu socjalnego lub niedotrzymywania jego postanowień, czy też nieuzasadnionej odmowy podjęcia zatrudnienia, w 2022 r. wydano 1 decyzję odmawiającą przyznanie świadczenia z pomocy społecznej.

W okresie 01.01 ÷ 31.12.2022 r. MOPS w Jeleniej Górze realizował **zadania zlecone z budżetu państwa** w zakresie przyjmowania, rozpatrywania i wydawania decyzji w sprawie niżej wymienionych dodatków i wydatkował na ten cel **24.411.354,50 zł**.

Lp.	Nazwa zadania	Ilość złożonych wniosków	Ilość osób/gospodarstw objętych wsparciem	Kwota wypłaconych świadczeń
1.	ustawa o dodatku osłonowym	7.194	6.547	3.543.494,50
2.	ustawa o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa - jednorazowe świadczenie 300 zł	2.050	3.293	987.900,00

3.	ustawa o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa - świadczenie z tytułu zakwaterowania 40 zł	1.802	2.001	7.133.960,00
4.	ustawa o dodatku węglowym	5.085	3.857	11.571.00,00
5.	ustawa o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw - tzw. inne źródła ciepła	1.015	797	1.175.000,00
6.	ustawa o zakupie preferencyjnym paliwa stałego dla gospodarstw domowych	1.267	1.250	0

Natomiast w IV kwartale 2022 r. Ośrodek rozpoczął realizację zadania „**Zakup preferencyjny paliwa stałego dla gospodarstwa domowych**”, zgodnie z ustawą z dnia 27.10.2022 r. o zakupie preferencyjnym paliwa stałego dla gospodarstw domowych. W okresie od 14 listopada do 31 grudnia 2022 r. wpłynęło 1.267 wniosków, na łączną ilość paliwa stałego ponad 3 tys. Ton. Do 31.12.2022 r. zweryfikowano pozytywnie 1.180 wniosków.

W 2022 r. Ośrodek przekazał do budżetu Miasta Jelenia Góra dochody w wysokości **3.334.072,55 zł** pochodzące z tytułu:

Lp.	Rodzaj dochodu/świadczenia	Kwota (zł)
1.	odpłatności osób zobowiązanych do ponoszenia odpłatności za pobyt członków rodziny w domach pomocy społecznej na terenie innych powiatów	446.772,61
2.	odpłatności pensjonariuszy Dziennego Domu Pomocy Społecznej	84.078,86
3.	odpłatności pensjonariuszy Dziennego Domu "Senior+"	94.541,16
4.	odpłatności osób przebywających w Schronisku im. Św. Brata Alberta	321.094,02
5.	odpłatności osób przebywających w Ośrodku Wsparcia Arka	1.704,98
6.	odpłatności osób przebywających w Schronisku Monar	11.754,67
7.	odpłatności osób przebywających w Mieszkaniach Chronionych	3.300,00
8.	odpłatności za świadczone usługi opiekuńcze	429.126,40
9.	zwrot za kształcenie pracowników	10.600,00
10.	dochody z tytułu odpłatności za specjalistyczne usługi opiekuńcze realizowane z dotacji budżetu państwa – 46.211,84 zł oraz dochód dla miasta 2.432,20 zł,	48.644,04
11.	zwrot środków nienależnie pobranych za lata ubiegłe za świadczenie 500+	18.708,85

12.	odpłatności rodziców za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych oraz zwrot nienależnie pobranych świadczeń od osób przebywających w rodzinach zastępczych	2.109,87
13.	odpłatności rodziców za pobyt dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz zwrot nienależnie pobranych świadczeń od osób przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	619,48
14.	innych świadczeń nienależnie pobranych (zasiłki stałe, zasiłki okresowe, dożywianie, świadczenia rodzinne)	117.487,67
15.	świadczeń z funduszu alimentacyjnego i zaliczki alimentacyjnej zwróconych przez dłużników alimentacyjnych –399.325,92 zł oraz dochód Miasta – 276.460,82 zł	675.786,74
16.	dochodów Ośrodka (czynsze, odsetki bankowe, inne)	960.584,69
17.	PFRON w ramach 2,5 % środków przeznaczonych na obsługę realizowanych zadań ustawowych	77.147,00
18.	PFRON w ramach kosztów obsługi z tytułu realizacji Programu „Aktywny Samorząd”	30.011,51

W roku sprawozdawczym Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze wydał łącznie **25.825 decyzji**, w tym;

Lp.	Rodzaj decyzji	Ilość decyzji
1.	dotycząca świadczeń z funduszu pomocy społecznej	8.927
2.	potwierdzająca prawo do świadczeń opieki zdrowotnej świadczeniobiorcom innym niż ubezpieczeni	168
3.	przyznająca pomoc dla rodzin zastępczych	348
4.	dotycząca osób usamodzielnianych (kontynuujących naukę)	38
5.	dotycząca zagospodarowania dla wychowanków opuszczających instytucjonalną pieczę zastępczą	11
6.	dotycząca usamodzielnienia dla wychowanków opuszczających instytucjonalną pieczę zastępczą	13
7.	dotycząca świadczeń rodzinnych	3.812
8.	dotycząca funduszu alimentacyjnego	579
9.	dotycząca świadczenia wychowawczego „500+”	361
10.	dotycząca przyznania dodatku wychowawczego dla rodzin zastępczych „500+”	118
11.	dotycząca dodatku wychowawczego dla dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych art. 113a	122
12.	dotycząca dodatku osłonowego	6.979
13.	dotycząca dodatku węglowego	4.049
14.	dotycząca ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa	300